

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br. II Pž-2688/89-2 od 19. 12. 1990.

Vijeće: mr. Veljko Vujović, mr. Pave Dević, prof. dr. Velimir Filipović

PRIJEVOZ ROBE ZRAKOM — ODGOVORNOST PODUZEĆA ZA AERODROMSKE USLUGE I ZRAČNOG VOZARA — OGRAIČENJE ODGOVORNOSTI

Za štetu uzrokovanu nestankom robe koju je prevezio zračni vozar odgovara vozar, premda je roba predana poduzeću za aerodromske usluge. To vrijedi i u slučaju da je to poduzeće primilo i potvrdilo da je robu preuzelo u svrhu prijevoza. Vozar se ne može pozivati na ograničenje svoje odgovornosti ako je šteta uzrokovana namjerom ili grubom nepažnjom bilo samog vozara, bilo osobe za koju on odgovara. Poduzeće za aerodromske usluge je odgovorno samo za štete koje je uzrokovalo vlastitom grubom nepažnjom ili namjerno ili ako je prekoračilo okvir svoje dužnosti.

Predmet spora je zahtjev tužitelja (pošiljaoca) da mu prvotuženik »Aerodrom Osijek« RO za aerodromske usluge Osijek (u nastavku teksta: prvotuženik) i drugotuženik »Adria airways« Ljubljana (zračni prijevoznik — u nastavku teksta: drugotuženik) solidarno naknade štetu u iznosu od dinara 261,10 (ranije dinara 2,610.660) uzrokovanu potpunim gubitkom 18 kg krznene konfekcije predane na prijevoz u jednom koletu na temelju »potvrde primitka robe na prijevoz« izdane od prvotuženika dana 29. VI 1987. i zrakovodnog tovarnog lista broj 013717 od 29. VI 1987. (relacija Osijek — Split).

Prvostepeni sud je, primjenivši odredbe Zakona o obveznim i materijalno-pravnim odnosima u zračnoj plovidbi (Službeni list SFRJ broj 22/77 i 12/85 — u nastavku teksta: ZOMZP) zauzeo stajalište da je za štetu isključivo odgovoran drugotuženik kao prijevoznik, i to ograničeno do iznosa od tadašnjih dinara 500 po kg brutto težine stvari (čl. 89. st. 1. u vezi sa čl. 91. st. 2. ZOMZP) pa je drugotuženiku naložio da tužitelju plati iznos od dinara 0,90 (ranije dinara 9.000) sa zateznim kamatama po stopi propisanoj Odlukom SIV-a od 15. VII 1987. do isplate, dok je tužitelja odbio sa preostalim dijelom tužbenog zahtjeva prema drugotuženiku, tj. za iznos od dinara

260,20 a tužitelju naložio da drugotuženiku nadokadi parnični trošak u iznosu od dinara 27,50.

Prvostepeni sud je, prihvativši prigovor promašene pasivne legitimacije, odbio tužitelja u cijelosti s tužbenim zahtjevom prema prvotuženiku i naložio mu da prvotuženiku nadoknadi parnični trošak u iznosu od dinara 2,40 (ranije dinara 24.250).

Pravovremeno podnesenom žalbom tužitelj pobija presudu u dijelu u kojem je odbijen s tužbenim zahtjevom i odlučeno o troškovima spora i to zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se preinači i tužbeni zahtjev u cijelosti prihvati, a tuženicima naloži da tužitelju solidarno nadoknade trošak prvostepenog i drugostepenog postupka ili da se presuda u pobijanom dijelu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

U žalbi navodi da nije bilo osnova da prvostepeni sud prihvati prigovor promašene pasivne legitimacije i odbije tužbeni zahtjev prema prvotuženiku, jer se obveza prvotuženika da tužitelju naknadi štetu, prema shvaćanju tužitelja, temelji na činjenici što je dana 29. VI 1987. izdao »potvrdu o primitku robe na prijevoz«, kod čega je prema vlastitom izboru prijevoz povjerio drugotuženiku.

Smatra nadalje da je za štetu odgovoran i drugotuženik koji je izvršio prijevoz i to neograničeno do utuženog iznosa jer nisu ispunjeni uvjeti za primjenu čl. 91. st. 2. ZOMZP, na kojeg upućuje prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude. Uz žalbu je priložio fotokopiju zaključnice od 20. II 1987. kao dokaz da se u koletu predanom na prijevoz nalazila upravo roba kako je navedena u otpremnici broj 242 od 30. VI 1987. i računu tužitelja ispostavljenom kupcu robe »Jadrantekstil« Split dana 30. VI 1987. pod brojem 242.

Odgovor za žalbu nije podnesen.

Drugostepeni sud je stao na stajalište da je žalba djelomično osnovana.

Pravilno je prvostepeni sud, na temelju isprava priloženih spisu, a posebno zrakoplovnog tovarnog lista broj 013717 od 29. VI 1987., zaključio da prvotuženik nije pasivno legitimiran u sporu u kojem pošiljalac, kao imalac prava iz ugovora o prijevozu stvari u zračnom prijevozu, zahtjeva naknadu štete zbog potpunog gubitka pošiljke. Prvotuženik nije bio zračni prijevoznik iz ugovora o prijevozu stvari već je, kako to proizlazi iz ugovora o prijehu i otpremi zrakoplova, putnika, prtljage, robe i pošte, te korištenju poletno-sletne staze i manevarskih površina kojeg su tuženici sklopili dana 23. II 1987, te potvrde o primitku robe na prijevoz od 29. VI 1987, obavljao poslove prijeha robe u ime i za račun prvotuženika, a za štetu koju uzrokuje u izvršenju prijeha i otpreme. Takva organizacija odgovara prijevozniku onako kako bi prijevoznik odgovarao pri izvršenju ugovora o prijevozu (čl. 115. st. 1. ZOMZP). Prvotuženik bi izravno odgovarao za naknadu štete tužitelju, kao imaocu zahtjeva, samo ako je štetu uzrokovao namjerno ili krajnjom

nepažnjom ili ako je radio izvan okvira svoje dužnosti (arg. iz čl. 115. st. 2. ZOMZP).

Budući nije dokazano da su ispunjeni uvjeti za postojanje odgovornosti prvotuzenika, kako su predviđeni čl. 115. st. 2. ZOMZP, to je temeljem čl. 368. ZPP valjalo odbiti žalbu tužitelja u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev odbijen prema prvotuzeniku.

Pravilno je nadalje, stajalište prvostepenog suda da drugotuzeni prijevoznik u osnovi odgovara za štetu nastalu zbog potpunog gubitka stvari koju je primio na prijevoz. Prijevoznik odgovara i za štetu koju uzrokuje osoba koja je po njegovom nalogu ili za njegov račun radila na izvršenju prijevoza (arg. iz čl. 84. ZOMZP).

Pogrešno je međutim prvostepeni sud, na temelju provedenih dokaza, zaključio da drugotuzeni prijevoznik odgovara ograničeno za potpuni gubitak stvari ili za iznos naknade štete za koju odgovara drugotuzeni prijevoznik ne može biti veći od dinara 500 (ranije dinara 0,50) po kg brutto — težine stvari (čl. 89. st. 1. ZOMZP).

Naime, prema čl. 91. st. 1. ZOMZP prijevoznik se ne može pozivati na granicu odgovornosti određenu u čl. 89. ovog Zakona ako se dokaže da je šteta nastala iz radnje ili propusta prijevoznika ili osobe koja je po njegovom nalogu ili za njegov račun radila na izvršenju prijevoza i da su radnje ili propusti učinjeni namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Iz dopisa »Aerodroma Split« Split upućenog drugotuzeniku dana 19. I 1988. (list 20) proizlazi da je »kolet ostao u kolicima preko noći ispred »Transjuga« a što ukazuje da je gubitak koleta u uzročnoj vezi sa propustom drugotuzenog prijevoznika koji je učinjen krajnjom nepažnjom.

Neosnovano prvostepeni sud smatra da drugotuzeni prijevoznik može ograničiti svoju odgovornost po jedinici brutto težine stvari pozivom na odredbu čl. 91. st. 2. ZOMZP, jer drugotuzeni nije dokazao da bi osoba koja bi po njegovom nalogu ili za njegov račun radila na izvršenju prijevoza »Aerodrom Split« ili otpremnik na aerodromu radila izvan okvira svojih dužnosti.

S obzirom da nisu ispunjeni uvjeti za ograničenu odgovornost prijevoznika, to je drugotuzeni obvezan tužitelju naknaditi štetu u vrijednosti koja se određuje prema određenoj odnosno tržišnoj cijeni stvari iste količine i svojstava u mjestu i u vrijeme predaje primaocu (čl. 88. ZOMZP). Kako iz nalaza i mišljenja vještaka ing Josipa Šoštarića (list 32) proizlazi da tako utvrđena vrijednost stvari iznosi dinara 260,30 (ranije dinara 2,602.673) to je, s obzirom na ostvareni žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, valjalo temeljem čl. 373. toč. 4. prvostepenu presudu preinačiti i drugotuzeniku naložiti da tužitelju plati, pored već pravomoćno dosuđenog iznosa od dinara 0,90 i daljnji iznos od dinara 259,40 sa zateznim kamatama, a za iznos od dinara 0,80 temeljem čl. 368. ZPP odbiti žalbu tužitelja kao neosnovanu i potvrditi presudu prvostepenog suda.

Odluka o troškovima postupka u povodu žalbe temelji se na odredbi čl. 166. st. 2. u vezi sa čl. 154. st. 1. ZPP. Tužitelju je trošak odmjeran za taksu na tužbu u iznosu od tada dinara 48.500, na presudu u iznosu od dinara 59.000, na žalbu u iznosu od dinara 118.000, te za troškove vještačenja u iznosu od dinara 226.078 odnosno ukupno dinara 451.578 ili sada dinara 45,10.

Pave Dević

Summary

CARRIAGE OF GOODS BY AIR — LIABILITY OF THE ENTERPRISE FOR AIRPORT SERVICES AND THE AIR CARRIER — LIMITATION OF LIABILITY

The air carrier is liable for the goods carried by air, although the enterprise for airport services receives the goods for carriage and acknowledges the receipt. — The enterprise for airport services is liable only for the damage caused by its own gross negligence or intention, or if it has acted out of the scope of its duties.